Письменники України і світу – ювіляри року : літо

Червень

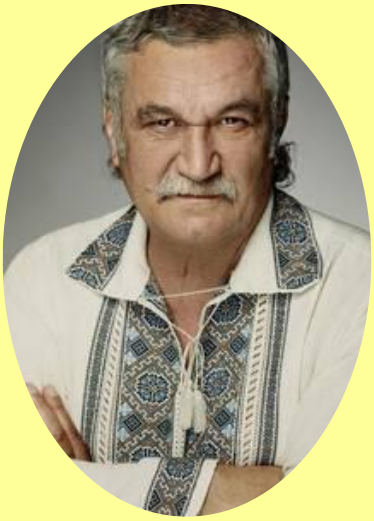

10 червня

– 70 років від дня народження українського прозаїка ***Василя Миколайовича Шкляра (1951)***.

Один із найвідоміших і найбільш читаних сучасних українських письменників. Деякі літературні оглядачі називають його «батьком українського бестселлера». Роботи Шкляра перекладено англійською, болгарською, вірменською, шведською, словацькою, російською мовами тощо.

Рішенням Комітету з Національної премії України ім. Т.Шевченка Шкляр був визнаний лауреатом Шевченківської премії 2011 року, але письменник відмовився її отримати у знак протесту проти перебування на посаді Міністра освіти України одіозного українофоба Дмитра Табачника.

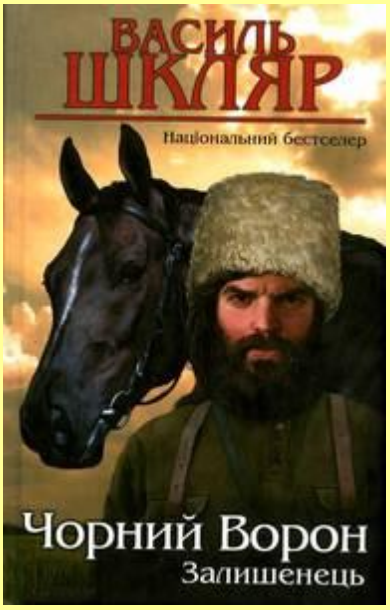

Шкляр, В. М. Чорний ворон [Текст] : [роман] / Василь Шкляр. – Київ : Ярославів Вал, 2009. – 353, [3] с.

Цей історичний роман українського письменника Василя Шкляра, вперше виданий у 2009 році. Роман відтворює одну із сторінок української історії — боротьбу українських повстанців проти радянської влади у 1920-х роках. В його основу покладено історичні документи, зокрема, з розсекречених архівів КДБ.

В основі сюжету романа війна Холодноярської республіки – чотирирічного державного утворення, що стало осередком спротиву радянській владі на Лівобережній Україні. Під проводом різних отаманів холодноярські повстанці борються з більшовицькою армією. Головний герой роману, один з останніх отаманів Холодного Яру, «залишенець» Чорний Ворон - обдарований військовий керівник, боєць, месник, закоханий у таємничу жінку на ім’я Тіна.

Їх називали бандитами, розбійниками, головорізами й навіть у прокльонах-анафемах забороняли згадувати їхні імена. Щоб вбити у пам'яті упокореної маси ту ідею, за яку повстанці жертвували свої молоді життя. Авжеж, вони стріляли, вішали, палили, нищили — але кого? На їхньому бойовому чорному прапорі напис: «Воля України або смерть». Вони не вийшли з лісу навіть тоді, коли навкруги запанувала чужа влада і вже не було надії на визволення. Вони — залишенці — обрали собі смерть.

14 червня – 210 років від дня народження американської письменниці ***Гаррієт Бічер-Стоу (1811–1896)***.

Письменниця, борчиня за ліквідацію рабства, авторка роману "Хатина дядька Тома". Ідея написання роману прийшла до неї після відвідування південних штатів США. Ця маленька жінка написала книжку про найдорожче — людську свободу.

В творі «Хатина дядька Тома» (1852), в якому розкрита жахлива доля темношкірих рабів. Роман привернув громадську думку щодо проблеми ліквідації рабства. Прототипом головного героя став якийсь Джозайя Хенсон.

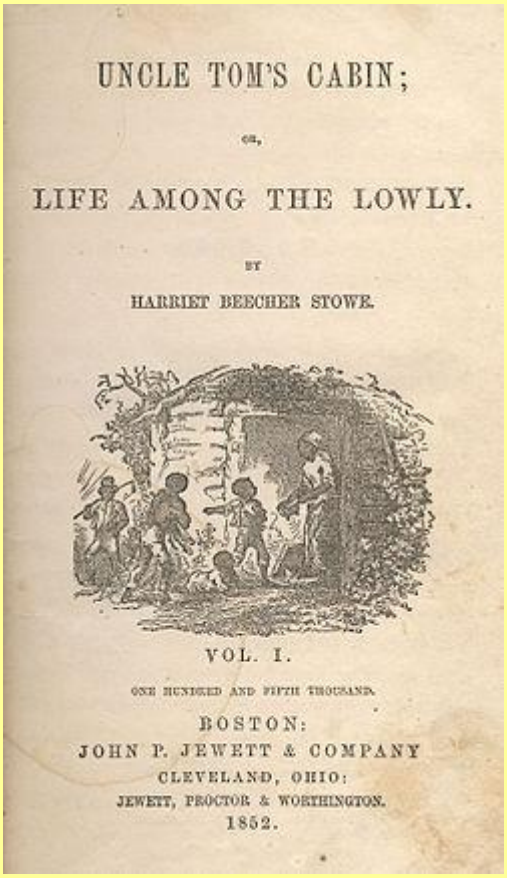

UNCLE TOM'S CABIN;

OR,

LIFE AMONG THE LOWLY.

BY

HARRIET BEECHER STOWE.

VOL. I.

ONE HUNDRED AND FIFTH THOUSAND.

BOSTON:
JOHN P. JEWETT & COMPANY
CLEVELAND, OHIO:
JEWETT, PROCTOR & WORTHINGTON.
1852.

1853 року у відповідь на численні напади реакційної преси Бічер-Стоу опублікувала «Ключ до „Хатини дядька Тома“» — публіцистичний коментар до роману, де документально підтвердила факти всіх людських трагедій, змальованих у творі. Авторка зазначила: «Якщо ви бажаєте знати, що таке рабство, прочитайте закони штату Південної Кароліни, де записано: «Раб належить господареві, у тому числі його думки, наміри, цілі».

У романі «Дред, повість про Прокляте Болото» (1856) соціальні питання поставлено гостріше, ніж у «Хатині дядька Тома», але художньо він набагато слабший.

Роман «Хатина дядька Тома» перекладено багатьма мовами. Українською його вперше видано 1918 року.

Наприкінці свого життя страждала від хвороби Альцгеймера

Музей Г. Бічер-Стоу. м. Гартфорд (США)

24 червня – 75 років від дня народження української дитячої письменниці, поетеси ***Надії Володимирівни Кир'ян (1946)***.

Вона не лише українська дитяча письменниця, поетеса, перекладачка, журналіст, а й Член Національної спілки письменників України (з 1990 року), член Національної спілки журналістів України (з 2000 року), лауреат літературної премії видавництва «Веселка» імені Олени Пчілки (1997).

Твори:

Збірки віршів:

«Рідне» (1987);
«Лелеки» (1991);
«Чому вусатий колосок?» (1991);
«Вечірня жінка і ранкова жінка» (2006);
«Дарунок татуся» (2007).

Упорядник:

«Під сузір'ям Пса» (1994);
«Ластовенятко» (1995);
«Українська абетка» (1996);
«Хрестоматія для дошкільнят» у 3 томах (2000, 2003, 2005);
«Казки, вірші, загадки, оповідання» (2001).

Переклади:

Толстой О. Золотий ключик або Пригоди Буратіно. — К.: Школа, 2006, 2010;
Чуковський К. Лікар Айболить. К.: Школа, 2006;
Івасик-уставасик // збірник. — К.: Махаон-Україна, 2008;
Драгунський В. Велика книга оповідань. — К.: Махаон-Україна, 2009;
Улюблені вірші // збірник. — К.: Махаон-Україна, 2009;
Гераскіна Л. У Країні невивчених уроків. — К.: Махаон-Україна, 2009;
Циферов Г. Пряничне місто. — К.: Махаон-Україна, 2011;
Тихонов О. Казки лісу. — К.: Махаон-Україна, 2011.

А також перекладач творів С. Єсеніна, А. Ахматової.

Липень

3 липня – 70 років від дня народження українського поета, прозаїка, драматурга ***Вадима Григоровича Бойка (1951 – 2005)***.

Також, член Спілки письменників СРСР з 1979 року і Спілки театральних діячів, переможець двох Всесоюзних (1975, 1979) і двох Республіканських (1981) конкурсів драматургів, лауреат премії імені І. Котляревського (1994).

Вадим Бойко народився 3 липня 1951 року. Закінчив факультет журналістики Київського університету імені Тараса Шевченка та Вищі літературні курси при Літературному інституті імені Максима Горького в Москві.

Ще на третьому курсі опублікував збірочку поезій “Трилистник”. Це, так би мовити, доросла лірика. А вірші для дітей почав писати тоді, коли сам був маленький. Римував чи не від народження. Дуже пишався, коли під час прогулянки з татом у ботанічному саду чув за спиною шепіт хлопчиків і дівчаток: “Погляньте, дядько Вереда пішов”. І якось трирічний малюк запитав у бабусі, за що, мовляв, батькові така шана? А вона відповіла: бо талановитий, складає вірші. Хлопчик замислився і за мить випалив: “Ми прийшли додому. Там була солома. Ми зайшли до хати — стали працювати”. Друкувати поезії почав у шкільні роки. Невдовзі поповзли чутки: мовляв, то батько, а не син пише. Довелося хлопцеві виявити характер — демонструвати свої версифікаторські здібності при свідках. Просив замовити тему — і за кілька хвилин читав щойно написаний вірш... Плітки вмовкли…

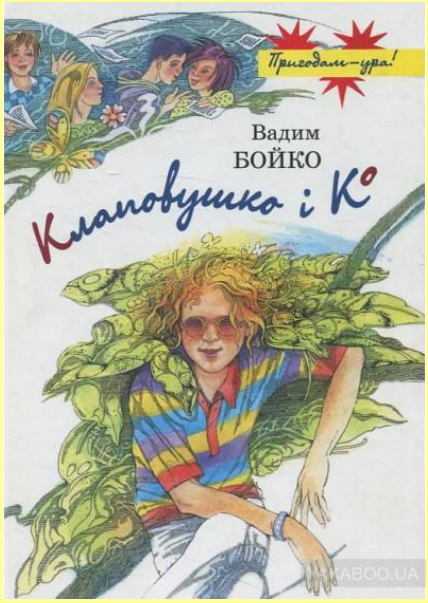

У доробку Вадима Бойка для дітей є ще чимало комедійних сценок, інтермедій, одноактівок («Перемет», «І так буває», «В гостях у Костика», «Сюрприз», «Без няньок», «Кому грати Червону Шапочку?»), що друкувалися переважно у репертуарних збірниках «Сурмач» (К.: Мистецтво). Ці мініатюри присвячені сучасним дітям, які дружать і сваряться, закохуються і страждають від того, що їх не розуміють, які завзято відстоюють свої права на власні погляди, смаки, вибір друзів, а також на поведінку, вчинки «не за шаблоном».

Була створена для театру ляльок, але так і не побачила сцени казка «Про хлопчика Клаповушка і дуже доброго чарівника». Проте ця п'єса підштовхнула автора до написання «майже правдивої повісті» для школярів «Клаповушко і К». Книжка вийшла у видавництві «Веселка» 2006 року.

21 липня – 115 років від дня народження української поетеси, літературного критика Олени Іванівни Теліги (1906 – 1942).

Очі в неї були зелені. А голос — альт. Такий голос у поєднанні з такими очима — вибухова суміш.
Теліга мала дивовижну здатність заворожувати мужчин — навіть не тим, що спокушала, а лиш самим фактом своєї появи. Перед війною емігрантський журнал у Польщі подав шарж на неї, з підписом: "А за мною молодою ходять хлопці чередою!". Вона сердилась — не за "череду хлопців", а за те, що їй намалювали кривого капелюшка, а вона носить капелюшок як справжня варшав"янка! А щодо мужчин, то згадаймо тих, ким була заворожена вона.

І знов з'єднались в одну оману, —
О дивне танго, — і сум, і пристрасть;
Пливу на хвилях твого туману,
Згубила керму, спалила пристань.

І б'ється серце, і гнеться тіло
В твоїм повільнім і п'янім вирі;
Блакитне сонце мені світило,
А буде чорне, а може й сіре!

Чекає прірва на кожнім схилі,
Та сум і пристрасть манять, мов п'яну,
Пливти все далі, віддавшись хвилі, —
Зрадливе танго, — твого туману.

Та потім вранці, під перший промінь,
Мені не пристрасть туманна сниться —
Зоріє ясно в чаду і втомі,
О світла ніжність, твоя криниця.

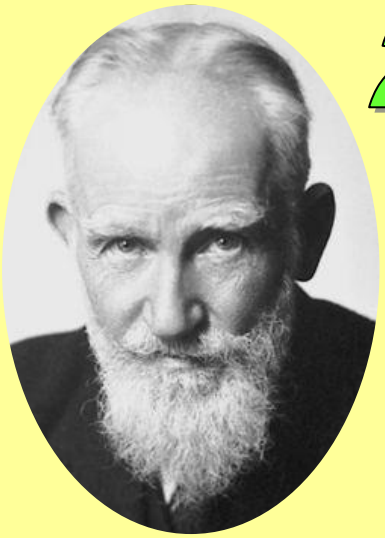

26 липня – 165 років від дня народження англійського письменника, драматурга ***Джорджа Бернарда Шоу (1856 – 1950)***.

У творі драматург утверджує декілька важливих ідей: про природну рівність людей і їхню класову нерівність, про талановитість людей з народу, про можливість подолання соціальної прірви через прищеплення мовленнєвої культури, про неприпустимість будь-яких експериментів над людиною.

Цей твір про професора фонетики Генрі Хігінса, який уклав парі зі своїм товаришем, полковником Пікерінгом. За умовами парі, Хігінс мав за 6 місяців навчити квіткарку Елізу Дулітл вимові та поведінці, яка характерна для аристократичного суспільства, щоб на світському прийомі її прийняли за герцогиню. Еліза старанно навчалася і справила на присуніх феєричне враження. Але що робити дівчині після закінчення цього експерименту, як повернутися до її життя, коли вона знає про краще?

Назва п’єси є іронічною алюзією на античний міф про скульптора Пігмаліона, котрий створив настільки досконалу статую дівчини, що богиня Афродіта погодилася, на прохання Пігмаліона, закоханого у створений ним образ, оживити статую.

Твір складається з 5 розділів.

Головна ідея п’єси це те, що вищі класи відрізняються від нижчих тільки одягом, вимовою, манерами, освітою – і ці соціальні прірви можуть і повинні бути подолані. Талант Хіггінса і благородство Пікерінга дійсно роблять з квіткарки герцогиню, і це можна розуміти як символ майбутнього суспільного прогресу і розкріпачення, до якого закликали Шоу і його однодумці.

Серпень

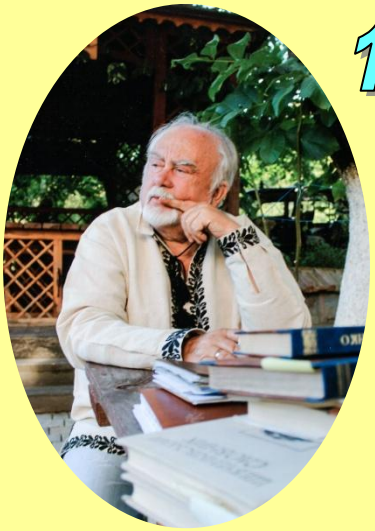

10 серпня

– 80 років від дня народження українського поета, державного і громадського діяча ***Романа Мар'яновича Лубківського (1941 – 2015)***.

Роман Мар'янович – автор численних поетичних збірок і прозових творів, літературознавчих та публіцистичних книжок. Друкуватися почав з 1958 року. Після закінчення навчання на філологічному факультеті Львівського державного університету імені Івана Франка працював заступником головного редактора журналу «Жовтень» (від 1990 – «Дзвін»). У 1980–1992 рр. – голова Львівської організації Спілки письменників України, член виконавчої ради українського відділення ПЕН-клубу, делегат установчого з'їзду Народного Руху України.

Окремими виданнями вийшли збірки поезій Романа Лубківського: «Зачудовані олені» (1965), «Громове дерево» (1967), «Рамена» (1969), «Смолоскипи» (1975), «Звіздар» (1977), «Майоліка» (1985), «Словацьке літо» (1986), «Карбівня» (1987), «Серпневе яблуко» (1989), «Погляд вічності» (1990), «Камінне жниво «2001», «Сто і одна строфа» (2003), «Янгол у снігах» (2005), «Громове дерево» (2006), «Пелюстка вогню» (2006), «Forum Romanum» (2009), «Лірика» (2011), «Нічна варта» (2011), «Чаша непокори» (2011), «Вибрані твори у 2 томах» (2012), «Пейзажі з-за обрію» (2012), «Подільський карб» (2012) та ін. Він автор та упорядник книжок про Тараса Шевченка, Святослава Гординського, Маркіяна Шашкевича, Дмитра Павличка та ін.

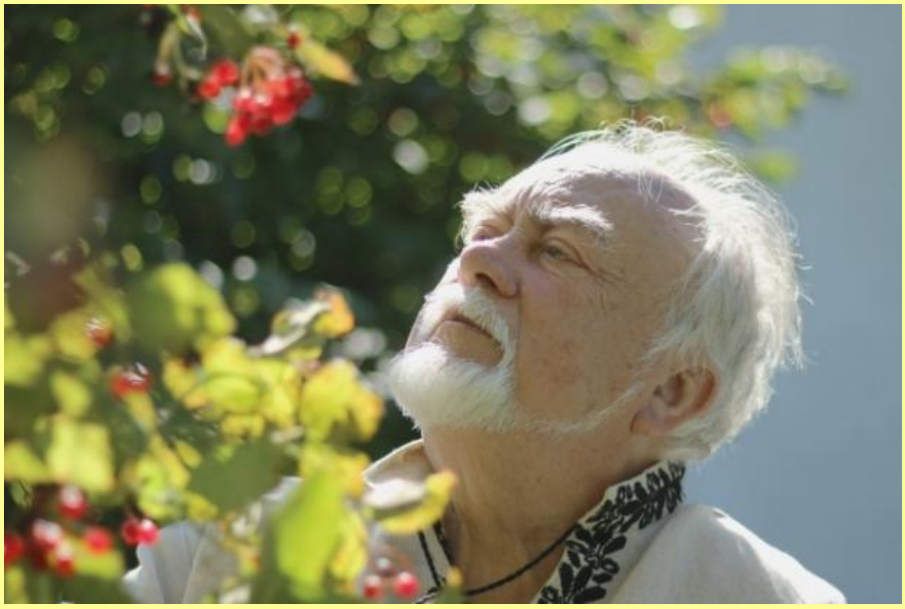

15 серпня – 250 років від дня народження англійського прозаїка, поета ***Вальтера Скотта (1771 – 1832)***. Для шотландців він більше ніж письменник. Відродив історичну пам'ять народу, відкрив Шотландію для решти світу і в першу чергу для Англії. Вважається основоположником жанру історичного роману. Мав великий вплив на європейський романтизм.

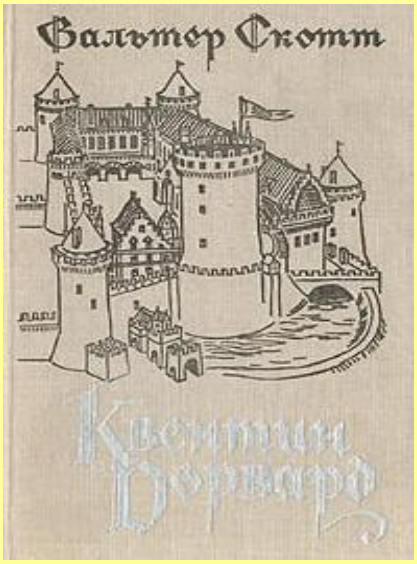

Скотт, В. Квентин Дорвард [Текст] : роман / В. Скотт. – М. : Правда, 1978. – 512 с. – (Школьная библиотека).

Історичний роман Вальтера Скотта, який вперше був опублікований в 1823 році. Оповідає про часи Льежского повстання і франко-шотландського альянсу. Головний герой - молодий шотландський дворянин з шотландської гвардії [en] короля Людовика XI . Основним історичним джерелом служили записки Філіпа де Комміна.

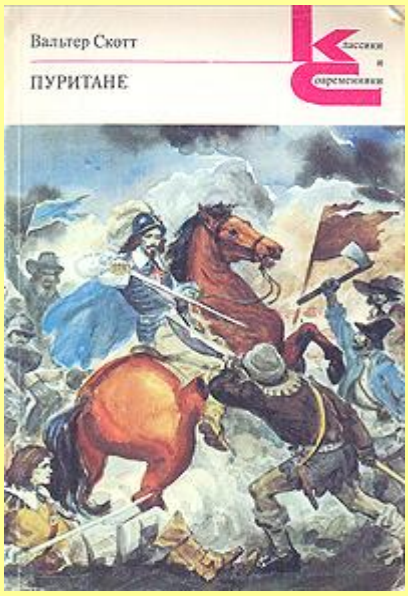

Скотт, В. Пуритане [Текст] : роман / пер. с англ. А. Бобовича. – М. : Худож. лит., 1989. – 368 с. – (Классики и современники. Зарубеж. лит.).

Історичний роман Вальтера Скотта , опублікований в 1816 році. Видано разом з « Чорним карликом » і входить в серію « Розповіді шинкаря ».
За мотивами роману була написана п'єса французьких авторів Жака-Франсуа Ансело і Жозефа-Ксавьера Сантіна «Круглоголові і кавалери» (фр. Têtes rondes et Cavaliers, 1833), на сюжеті якої, в свою чергу, заснована опера « Пуритани» (італ. I puritani) італійського композитора Вінченцо Белліні.

27 серпня – 165 років від дня народження українського письменника, поета, перекладача ***Івана Яковича Франка (1856 – 1916)***.

Ці та багато інших праць ви знайдете у нашій книгозбірні:

Франко, І. Захар Беркут [Текст] : [твори шкільної програми для обов'язкового читання та вивчення] / Іван Франко. – Київ : Школа, 2006. – 220, [4] с. – (Бібліотека шкільної класики).

Франко, І. Мозаїка [Текст] : із творів, що не ввійшли до Зібр. тв. у 50 т.; / Іван Франко; упоряд. З.Т. Франко, М.Г.Василенко. – Львів : Каменяр, 2001. – 432 с. : портр.

Франко, І. Я. Вічний революціонер [Текст] : вірші та поеми ; для середнього та старшого шк. віку / І. Я. Франко ; упоряд. та приміт. В. В. Яременко ; худож. В. Лопата. – Вид. 2-е, допов. – Київ : Веселка, 1986. – 310, [2] с., іл. : іл. – Бібліогр.: в приміт. с. 122–123.

Франко, І. Я. Зібрання творів у п'ятдесяти томах [Текст]. Покажчик купюр / Іван Франко ; [редкол.: М. Г. Жулинський, Є. К. Нахлік, Л. П. Бондар [та ін.]. – Київ : Наукова думка, 2009. – 331, [4] с.

Франко, І. Я. Лис Микита [Текст] / Іван Франко ; ілюстрації Едварда Козака. – Львів : Апріорі, 2018. – 195, [1] с. : іл.

Франко, І. Я. Перехресні стежки [Текст] : повість : [літературно-критичний аналіз та конспекти уроків по вивченню повісті] / Іван Франко ; шкільна версія аналізу повісті "Перехресні стежки" Володимира Панченко ; конспекти уроків по вивченню повісті Любові Зубак. – Кіровоград : Степова Еллада, 2000. – 253, [3] с. – (Серія "Рідне слово в рідній школі").

Франко, І. Я. Про театр і драматургію [Текст] : вибрані статті, рецензії та висловлювання / Іван Франко ; АН УРСР, Ін-т суспільних наук ; упоряд. М. Ф. Нечиталюк. – Київ : Вид-во АН УРСР, 1957. – 239, [1] с. – Бібліогр.: в прим: с. 221–233 та в підрядкових прим. – Покажч. імен: с. 234–238.

Франко, І. Я. Із збірки "З вершин і низин" [Текст] / І. Я. Франко ; [ред. О. Медущенко ; худ. Р. Ліпатов]. – Харків : [Книж. фабрика ім.Фрунзе], [1954?]. – 400 с.

Підготував відділ комплектування та наукової обробки документів